

Sygn. akt I NSW 3285/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z protestu wyborczego D. C.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej

przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 16 lipca 2020 r. (data oddania w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego) D. C. wniosła protest przeciwko wyborowi A. D. na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarzucając naruszenie przepisów, a mianowicie art. 127 ust. 1 Konstytucji, oraz licznych przepisów Kodeksu i ustawy (art. 326 § 1 i 2, art. 90 § 1, art. 132 § 5, art. 327 Kodeksu wyborczego), co w ocenie wnoszącej protest miało olbrzymi wpływ na wynik wyborów. Dodatkowo D.C. wskazała, że istnieje wiele przypadków, w których obywatele przebywający za granicą zgłosili zamiar głosowania korespondencyjnego, jednak pakiet wyborczy otrzymali z późno, co uniemożliwiło im oddanie głosu w wyborach prezydenckich 12 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Stosownie do art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 979; dalej: u.wyb.2020) protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 w zakresie w niej nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r., poz. 684 i 1504 oraz z 2020 r., poz. 568; dalej: k.wyb.).

Art. 321 § 3 k.wyb. stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Stosownie do art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniający warunków określonych w art. 321. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do wniesienia protestu.

Relevantny z punktu widzenia niniejszej sprawy jest także art. 82 k.wyb., którego § 1 przewiduje, że przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub

2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Stosownie do art. 82 § 4 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

Wobec powyższego, mając na uwadze, że art. 322 § 1 k.wyb. odsyła do treści całego art. 321 k.wyb., a zatem do wszystkich jednostek redakcyjnych tego przepisu, stwierdzić należy, iż sankcja w postaci pozostawienia protestu bez dalszego biegu dotyczy sytuacji, gdy protest pochodzi od osoby niewymienionej w katalogu podmiotów uprawnionych do dokonania tej czynności, zawartym w art. 82 § 4 k.wyb., został wniesiony z naruszeniem terminu bądź też nie spełnia wymagań formalnych stanowiących konstrukcyjne elementy protestu, określonych w art. 321 § 3 k.wyb., tj. gdy wnoszący nie formułuje konkretnych, mieszczących się w określonych w art. 82 § 1 k.wyb. podstawach wniesienia protestu zarzutów oraz nie przedstawia lub nie wskazuje dowodów, na których zarzuty te opiera.

W rozpoznawanym przypadku wnoszącą protest nie sformułowała zarzutów, które mieściłyby się w określonych przez art. 82 § 1 k.wyb. podstawach wniesienia protestu.

Podniesione przez D.C. zarzuty dotyczące naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej nie mieszczą się w podstawach wniesienia protestu z dwóch przyczyn. Po pierwsze, normy konstytucyjne nie regulują procesu głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów. Tego rodzaju normy zostały zawarte w Kodeksie wyborczym, a w odniesieniu do przeprowadzonych wyborów prezydenckich – także w ustawie z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego. Już z tego względu oczywistym jest, że zarzut naruszenia norm Konstytucji nie jest zarzutem odnoszącym się do naruszenia przepisów dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania czy ustalenia wyników wyborów. Po wtóre, ustawodawca nie bez przyczyny ograniczył w art. 82 § 1 k.wyb. katalog zarzutów, które mogą stanowić podstawę wniesienia protestu. Protest przeciwko ważności wyborów wnoszony przez wyborcę ma bowiem służyć ochronie jego indywidualnych uprawnień, stąd formułowane zarzuty powinny być konkretne, odnoszące się do ściśle określonej sytuacji dotyczącej danego wyborcy, a nie

abstrakcyjne – dotyczące ważności wyborów w ogólności. Jakkolwiek bowiem celem instytucji protestu wyborczego jest także zapewnienie prawidłowości procesu wyborczego jako całości, to cel ten ma charakter pośredni – zasadniczo prawo do wniesienia protestu powinno zaś służyć weryfikacji nieprawidłowości, które miały charakter realny i dotknęły bezpośrednio sfery uprawnień konkretnego wyborcy.

Także pozostałe formułowane przez wnoszącą protest zarzuty nie odnoszą się do przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów w rozumieniu art. 82 § 1 pkt 2 k.wyb. Jako „przepisy dotyczące głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów” można bowiem traktować tylko przepisy regulujące formalne procedury, znajdujące zastosowanie do postępowania przed ustawowymi organami wyborczymi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2015 r., III SW 54/15). Tymczasem wskazane przez D. C. przepisy Kodeksu wyborczego regulują przebieg kampanii wyborczej, reguły jej prowadzenia, także w programach publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych, oraz sposób jej finansowania.

Z kolei sformułowany przez wnoszącą protest zarzut naruszenia art. 6 ust. 2 u.wyb.2020 – choć odnosi się do nieprawidłowości związanych z przebiegiem głosowania – to jednak ma charakter abstrakcyjny, nie został bowiem powiązany z żadnym konkretnym przypadkiem naruszenia przepisów dotyczących głosowania. Wnosząca protest w sposób ogólnikowy – a zatem także nieweryfikowalny – wskazała na istnienie wielu przypadków, w których obywatele przebywający za granicą, choć zgłosili zamiar głosowania korespondencyjnego, to pakiet wyborczy otrzymali za późno, co uniemożliwiło im oddanie głosu w wyborach prezydenckich w dniu 12 lipca 2020 r. D. C. nie podała jednak zindywidualizowanych okoliczności żadnego z tych przypadków; nie przedstawiła ani nie wskazała także, mimo spoczywającego na niej w tym zakresie obowiązku wynikającego z art. 321 § 3 k.wyb., żadnego dowodu, który miałby służyć wykazaniu wskazywanych nieprawidłowości.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb., orzekł jak w sentencji postanowienia.

